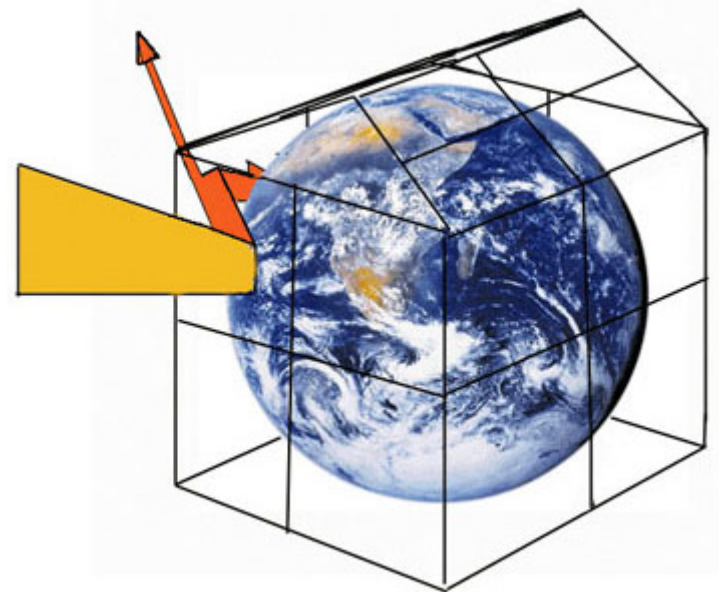
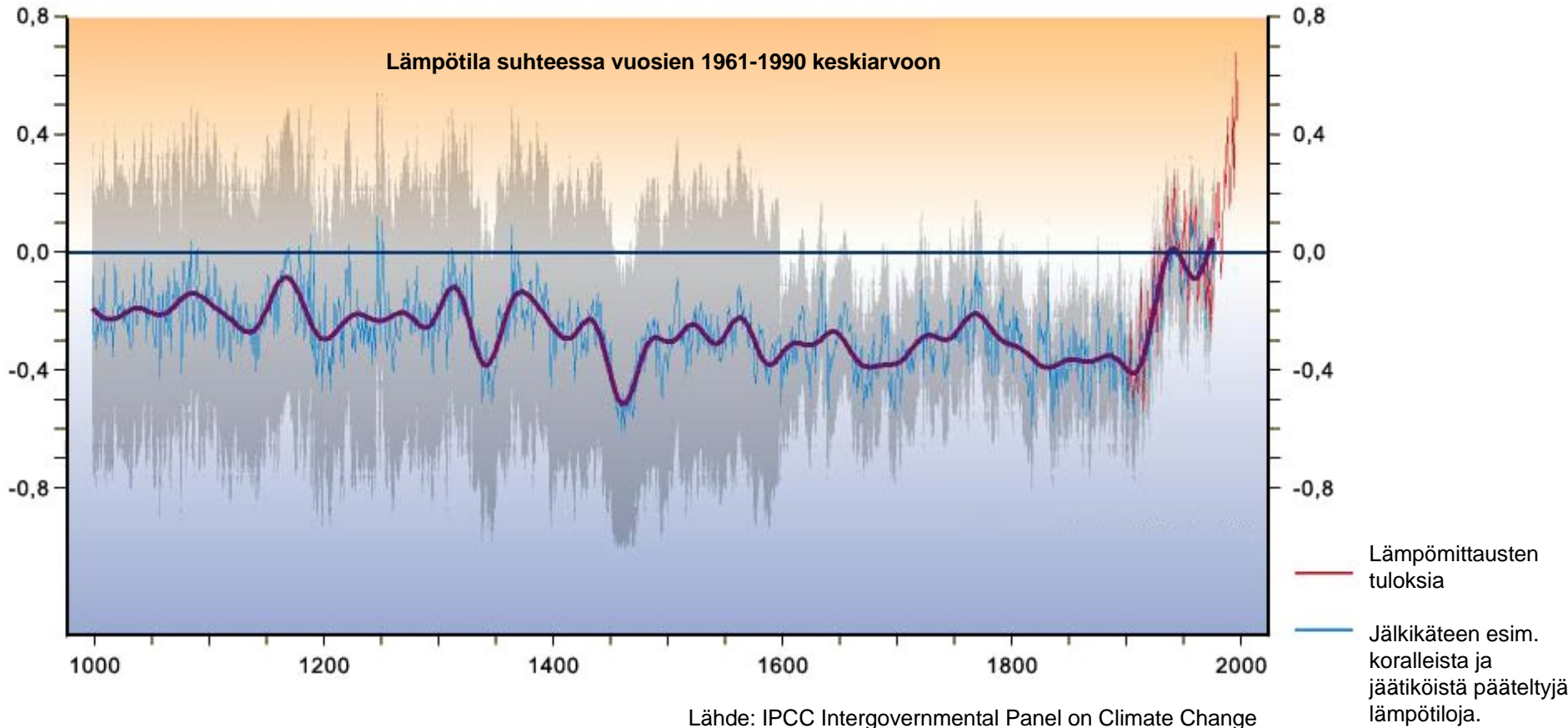

Ilmastonmuutoksessa päästöt voimistavat kasvihuoneilmiötä

- Kasvihuoneilmiö on luonnollinen, mutta ihminen voimistaa sitä toimillaan.
- Tärkeimmät ihmisen tuottamat kasvihuonekaasut ovat hiilidioksidi (CO_2), metaani (CH_4) ja dityppioksidi (N_2O).
- Kaasuja syntyy fossiilisten polttoaineiden eli kivihiilen, öljyn, maakaasun ja turpeen käytöstä, metsäpaloista, teollisuuden prosesseista, kaatopaikoilta ja maataloudesta.
- Hiilidioksidin määrä ilmakehässä on nyt suurempi kuin koskaan aiemmin 20 miljoonaan vuoteen.

Lämpötilan vaihtelut pohjoisella pallonpuoliskolla 1 000 vuoden aikana

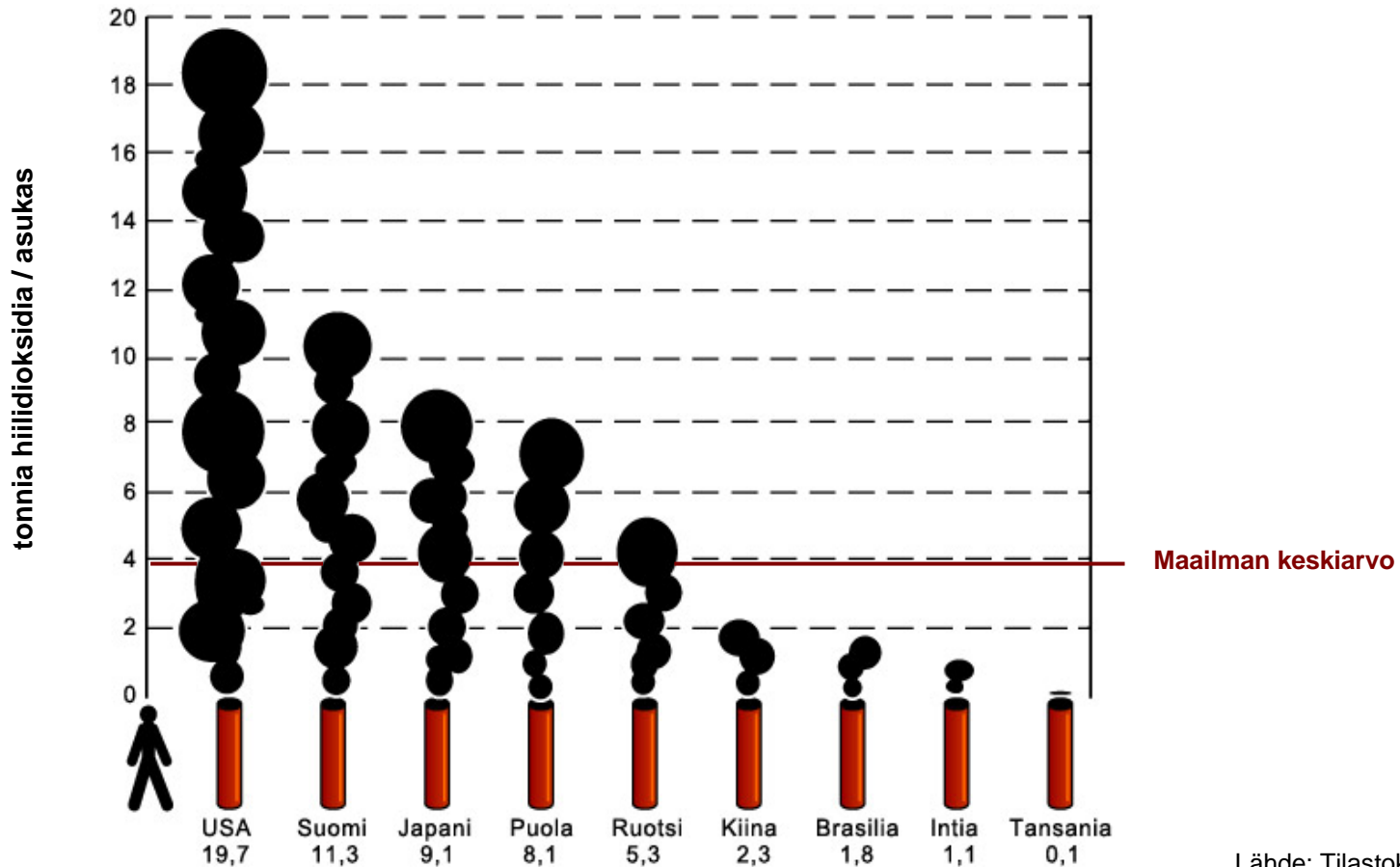
Ilmastonmuutos aiheuttaa hirmumyrskyjä, tauteja ja nälkää

- Ilmastonmuutoksen arvioidaan:
 - sulattavan jäätiköitä ja aiheuttavan vesipulaa
 - nostavan merenpintaa hukuttaen saarivaltioita ja alavia rannikkoseutuja
 - lisäävän ja voimistavan äärimmäisiä sääilmiöitä kuten tulvia, kuivuuskausia ja pyörremyrskyjä
 - laajentavan trooppisten tautien kuten malarian levinneisyyttä
 - heikentävän satoja monilla alueilla ja lisäävän nälkää
 - hävittävän lajeja sukupuuttoon
 - lisäävän ympäristöpakolaisten määrää

Jo 1,5 asteen lämpötilan nousu voi altistaa nälälle 50 miljoonaa, malarialle 200 miljoonaa ja vesipulalle 2 miljardia ihmistä.

Jokaisella ihmisellä yhtäläinen oikeus tuottaa päästöjä?

Ilmasto on myös oikeudenmukaisuuskysymys

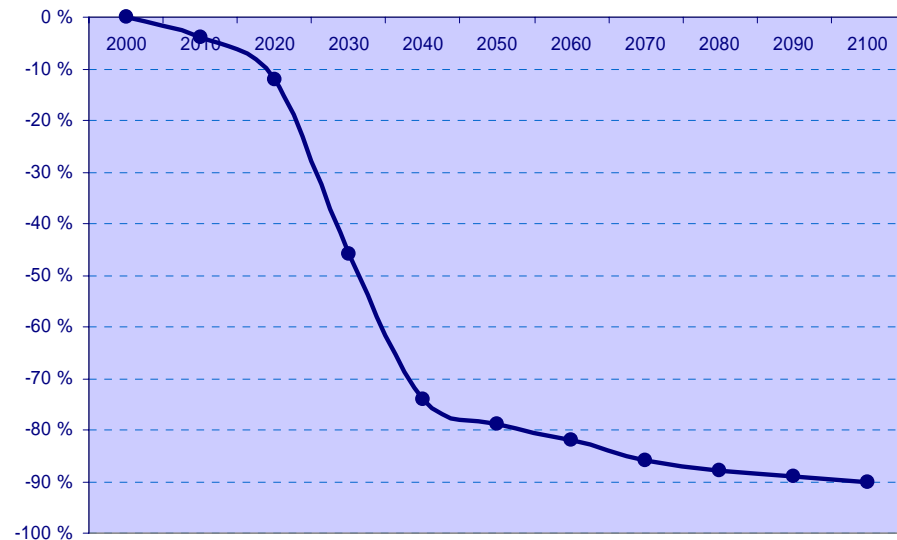
- Ilmastonmuutos ei kohtele ihmisiä tasapuolisesti.
- Teollisuusmaat ovat aiheuttaneet yli 80 % tähänastisesta lämpenemisestä.
- Kehitysmaiden ihmiset kärsivät eniten.
 - Ennestäänkin kuumilla alueilla pienikin lisälämpeneminen on haitallista.
 - Kehitysmaat ovat riippuvaisia maataloudesta, joka kärsii suoraan ilmastonmuutoksen seurauksista.
 - Köyhillä mailla ei ole varaa suojautua ilmastonmuutoksen haitoilta.
- Toisaalta myös päästöjen rajoittaminen kehitysmaissa voi hidastaa niiden kehitystä.

Päästöjä pitää leikata roimasti

- Maailmanlaajuisesti päästöjä on leikattava 2/3:lla ilmastonmuutoksen torjumiseksi.
- Runsaasti päästöjä tuottavassa Suomessa leikkaustarve vielä suurempi: 75–95 %.
- Oikeudenmukaisinta olisi jakaa oikeus tuottaa päästöjä tasan maailman asukkaiden kesken.

Suomessa päästöjä pitää vähentää roimasti, jotta ilmastonmuutosta saadaan hidastettua.

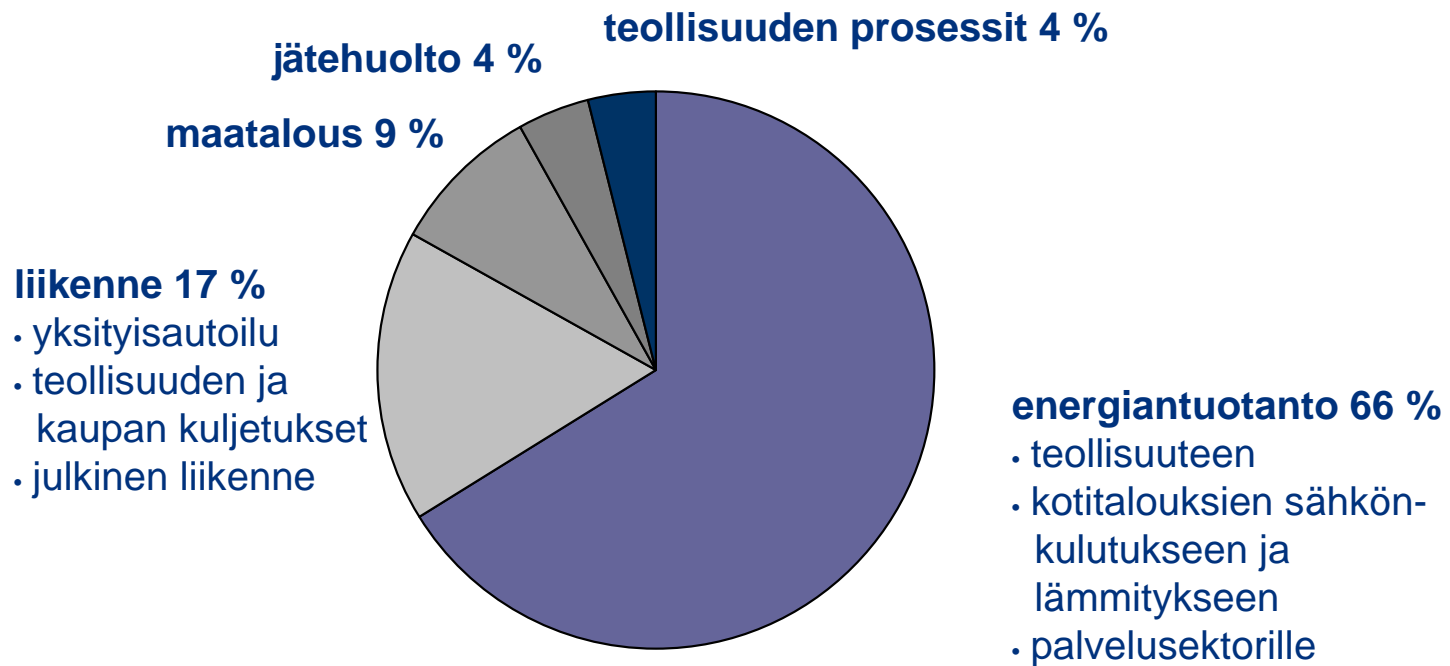

Ilmastonmuutosta voidaan torjua yhteistyöllä

- Kansainväliset ilmastosopimukset:
 - **1992 YK:n ilmastosopimus Rio de Janeirossa** , jossa kaikki maailman maat, myös Yhdysvallat, on mukana.
 - **1997 Kioton sopimus**, jossa teollisuusmaat sitoutuvat vähentämään päästöjään 5 % vuosiin 2008-2012 mennessä.
- Kioton jälkeen tarvitaan kaikkia maailman maita laillisesti sitova ilmastosopimus.
 - Päästöoikeudet on jaettava oikeudenmukaisesti kaikkien ihmisten kesken.
 - Globaali päästökauppa tai hiilidioksidivero ovat tehokkaimpia yhteisiä keinoja.
- Kansainväliset sopimukset voivat olla menestyksiä.
 - Esimerkiksi otsonikadon torjumiseksi vuonna 1987 solmittu Montrealin sopimus on lopettanut otsonia tuhoavien aineiden käytön lähes kaikissa teollisuusmaissa.

Energiantuotanto aiheuttaa suurimmat hiilidioksidipäästöt Suomessa

Suomellakin paljon tehtävää

- Suomen energiasta 35 % voidaan tuottaa uusiutuvilla vuonna 2025. Hajautetut paikalliset ratkaisut ovat kestävimpiä.
- Joukkoliikenne ja pyöräily kunniaan! Yksityisautoilu on yksi pahimmista päästölähteistä, vaikka sille on kestäviä vaihtoehtoja.
- Suomen on tuettava myös kehitysmaita kestävämpien valintojen tekemisessä. Energiasektorin kehitysyhteistyövarat on suunnattava vain uusiutuviin.

Kalmarin maatilalla Laukaassa oma biokaasulaitos tuottaa tilalla tarvittavan lämmön ja sähkön. Myös tilan henkilöauto kulkee omalla biokaasulla.

Ilmastonmuutokseen vaikutetaan kotimaisella politiikalla

- Taloudelliset ohjauskeinot
 - verotus (esim. energiavero)
 - tuet (esim. tuulivoiman investointituki)
 - päästökauppa (esim. EU:n hiilidioksidipäästökauppa)
- Lainsäädäntö
 - lait, määräykset ja suositukset (esim. rakentamismääräykset)
- Tiedotus ja valistus

Mitä voit itse tehdä?

- Vaikuta kansalaisena:
 - äänestä
 - keskustele ja kirjoita
 - toimi kansalaisjärjestöissä
- Vaikuta kuluttajana:
 - jätä turha krääsä ostamatta
 - kierrätä ja lajittele
 - suosi joukkoliikennettä ja pyöräilyä, vältä autoilua ja lentomatkailua
 - osta luomua ja lähellä tuotettua ruokaa
 - älä tupakoi

